

Jēkabpils 100 gados

Vēsturisks atskats 2008–2018

Jēkabpils – labo pārmaiņu pilsēta

2012. gadā tiek izstrādāts un apstiprināts pilsētas logo. Tajā attēlotas divas pilsētā atpazīstamas, Daugavas abos krastos esošas vēsturiskas celtnes. Skatoties uz logo, šķiet, ka tā līnijas veido ne tikai ēku siluetus, bet ir kā savdabīga pilsētas kardiogramma, pilsētas sirdspuksti. Pilsēta dzīvo, aug, attīstās. Notiek tik daudzas pārmaiņas! Izbaidām to paši un rādām viesiem. Ciemiņi pārmaiņas Jēkabpilī ievēro uzreiz. „Čik Jums ir skaista

pilsēta!” – ne reizi vien iesaucas sajūsmīnātie tūristi. Un kā nu ne? Ir labiekārtots Vecpilsētas laukums, izveidota pastaigu promenāde uz aizsargdambja, apskatei izvietoti daudzi interesanti vides objekti. Ne katra pilsēta var lepoties ar savu kamerorķestri. Aktīvās atpūtas cienītājus priecē Mežaparks, Radžu ūdenskrātuve, ūdens relaksācijas centrs un peldbaseins. Mūsu sportistu sasniegumi liek mums uzgavilēt. Mēs esam „Labo pārmaiņu pilsēta”!

Visa šī gada garumā Jēkabpils Vēstures muzeja speciālisti publicēšanai ir gatavojuši faktus un statistikas ziņas par pilsētu, atlasījuši raksturīgākās fotogrāfijas un informējuši par nozīmīgākajiem notikumiem 100 gadu garumā. Esam gandarīti par labajiem vārdiem, ko saņēmām katru mēnesi pēc laikraksta iznākšanas. Paldies jums par to! Priecīgus svētkus!

I. Berķe,

Jēkabpils Vēstures muzeja direktore

Nozīmīgākie notikumi Latvijā

- 2008. gada 5.–12. jūlijs – Rīgā notiek XXIV Vispārējie latviešu Dziesmu un XIV Deju svētki
- 2008. gada 13. septembris – Latvijā organizē pirmo Lielo Talku, tajā piedalās 50 000 iedzīvotāju
- 2008. gada 18. novembris – Latvijā svin Valsts proklamēšanas 90. gadadienu
- 2010. gada 28. maijs – 1. jūnijs – Rīgā notiek NATO Parlamentārās Asamblejas pavasara sesija
- 2011. gada 28. maijs – Latvijas Valsts prezidents Valdis Zatlers ierosina referendumu par Saeimas atļaušanu
- 2013. gada 30. jūnijs – 7. jūlijs – Rīgā notiek XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki
- 2014. gada janvāris – Latvija oficiāli pievienojas eirozonai
- 2014. gada 22. janvāris – Saeima apstiprina Laimdotu Straujumu par Ministru prezidenti. Latvijā viņa kļūst par pirmo sievieti šajā amatā
- 2015. gada 1. janvāris – Latvija kļūst par Eiropas Savienības prezidējošo valsti, nomainot Itāliju
- 2015. gada 3. jūnijs – par Latvijas Valsts prezidentu ievēl Raimondu Vējonis
- 2015. gada 1. decembris – ekspluatācijā nodod Latvijas Nacionālā mākslas muzeja restaurēto ēku
- 2016. gada 3.–11. decembris – Latvijā notiek Pasaulē čempionāts florbolā
- 2017. gada 1. jūnijs – Rīgā atklāj Paula Stradiņa klīniskās universitātes jauno korpusu
- 2017. gads – Latvijā ir 1 934 379 iedzīvotāji, dzimuši 20 828 mazuli
- 2018. gada 6. jūnijs – pēc rekonstrukcijas pirmās kārtas ekspluatācijā nodod Mežaparka Lielo estrādi, palielinot skatītāju vietu skaitu līdz 77 000
- 2018. gada 30. jūnijs – 8. jūlijs – Rīgā notiek XXVI Vispārējie latviešu Dziesmu un XVI Deju svētki
- 2018. gada 24. septembris – oficiālā vizītē Latvijā ierodas Romas pāvests Francisks
- 2018. gada 6. oktobris – notiek Latvijas Republikas 13. Saeimas vēlēšanas
- 2018. gada 18. novembris – iedzīvotāji Latvijā svin 100. gadadienu, kopš proklamēta Latvijas Republika

Nozīmīgākie notikumi Jēkabpilī

- 2008. gada 25. jūlijs – Jēkabpils Svētā Gara klosterī atgriežas Jakobštates Vissvētās Dievmātes ikonas kopija
- 2009. gada 23. aprīlis – darba vizītē Jēkabpili apmeklē Valsts prezidents Valdis Zatlers
- 2009. gada 27. maijs – ekspluatācijā pieņem Jēkabpils kapu kapliču
- 2010. gada 18. janvāris – Jēkabpils ir vienīgā vieta Latvijā, kur pareizticīgie veic iegremdēšanos āliņģa ūdenī. Tas notiek Radžu ūdenskrātuvē
- 2010. gada 8. aprīlis – nodibināta Jēkabpils Uzņēmēju biedrība
- 2011. gada 7. septembris – atklāj rekonstruēto Daugavas aizsargdambi
- 2011. gada 11. novembris – ekspluatācijā nodod atjaunoto Krustpils kultūras namu
- 2012. gada 12. aprīlis – tiek apstiprināts Jēkabpils pilsētas logo. Tā autore – arhitekte Laura Krastiņa
- 2012. gada 18. maijs – Jēkabpilī tiek organizētas pirmās „Lūgšanu brokastis”
- 2013. gada 16. janvāris – Jēkabpili darba vizītē apmeklē Valsts prezidents Andris Bērziņš
- 2013. gada novembris – Jēkabpils pilsēta kļūst par Rīgas Zoodārzā mītošo lūšu aizbildni
- 2014. gada oktobris – ūdens relaksācijas centram „Citrus” tiek uzcelta piebūve, kurā darbojas peldbaseins
- 2014. gada 23. decembris – Jēkabpils Mežaparkā atklāj vissezonas kameršūķšanas trasi. Tās nobrauciens ir vairāk nekā 80 m
- 2014. gads – Jēkabpils reģionālās slimnīcas katlumājā uzstādīts Baltijā lielākais solārais komplekss, kas nodrošina visa slimnīcas kompleksa apgādi ar karsto ūdeni
- 2015. gada 20. oktobris – darba vizītē Jēkabpili viesojas Valsts prezidents Raimonds Vējonis
- 2016. gada 14. februāris – Jēkabpilī Gaisa balonu festivālā „Love Cup 2016” 50 pāri, spītējot laika apstākļiem, cenšas sasniegt Ginesa rekordu, vienlaikus laulājoties gaisa balona lidojumā
- 2016. gada 10.–15. augusts – Jēkabpilī tiek rīkota labdarības akcija „Dzīvo vesels!”
- 2018. gada 10. maijs – ar simbolisku kapsulas iemūrēšanu ēkas pamatos tika atzīmēts Jēkabpils Tieslietu nama projekta būvniecības pirmais posms
- 2018. gada 31. maijs – svinīgi atklāj renovēto Jēkabpils VUGD brigādes depo
- 2018. gads – sporta kluba „Jēkabpils lūši” volejbolisti izcīna 3. vietu Baltijas volejbola līgā. Tāpat šajā gadā viņi pirmo reizi vēsturē kļūst par Latvijas čempioniem volejbolā
- 2018. gada 18. novembris – Jēkabpils iedzīvotāji svin 100. gadadienu, kopš proklamēta Latvijas Republika

Daugavas tilts Valsts svētkos

Krustpils pils noformējums Valsts svētkos

Jēkabpils pilsētas logo. Apstiprināts 2012. gadā

Jēkabpils pilsētas svētku gājiens 2018. gadā

Labiekārtotais Daugavas kreisā krasta aizsargdambis. Foto A. Ieviņš

Jēkabpils pilsēta ir Rīgas Zoodārzā mītošo lūšu aizbildne

Rīgas iela rekonstrukcijas laikā. Skats no Krustpils pils vārtu torņa. 2011. gads

Barikāžu dienu piemiņas pasākums Jēkabpilī 2012. gadā

Jēkabpils Jauniešu domes dalībnieki 4. maija svētkos Jēkabpilī 2016. gadā

Jēkabpils sadraudzības pilsētas Lidas (Baltkrievija) soliņa atklāšana uz aizsargdambja 2016. gada 9. jūlijā

Renovētā VUGD telpu atklāšana Jēkabpilī 2018. gada 31. maijā

Statistika par Jēkabpili

- 2008. gadā iedzīvotāju skaits – 26 734. Reģistrētas 213 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi – Evelīna un Daniels.
- 2010. gadā iedzīvotāju skaits – 26 468. Reģistrētas 142 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi – Evelīna un Jānis.
- 2012. gadā iedzīvotāju skaits – 25 883. Reģistrētas 186 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi meitenēm – Milana, Viktorija, zēniem – Daniels, Mārtiņš.
- 2014. gadā iedzīvotāju skaits – 24 839. Reģistrētas 155 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi meitenēm – Alise, Viktorija, Sofija, zēniem – Roberts, Marks, Kristaps.
- 2015. gadā iedzīvotāju skaits – 24 553. Reģistrētas 207 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi meitenēm – Sofija, Viktorija, Emīlija, zēniem – Adriāns, Toms.
- 2017. gadā iedzīvotāju skaits – 24 329. Reģistrētas 157 laulības. Populārākie jaundzimušo vārdi meitenēm – Amēlija, Līva, zēniem – Roberts.

Desmitgades grāmata

Z. Zimova „Jēkabpils vecticībnieki: Cilvēki. Gadi. Notikumi. XIX–XXI gadsimts”. Izdevējs: Jēkabpils pilsētas pašvaldība. 2016. gads

Krustpils saliņa pēc 2010. gada veiktās rekonstrukcijas. Foto A. Ieviņš

Desmitgades personības

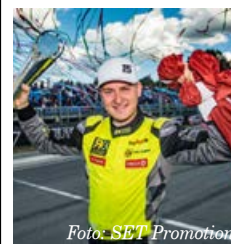

Foto: SET Promotion

Reinis Nitišs

Rallijkrosa autobraucējs, 2014. gada FIA Pasaules rallijkrosa čempionāta 3. vietas ieguvējs. 2014. gada Latvijas Gada balvas sportā saņēmējs kā populārākais sportists un Gada labākais tehnisko sporta veidu sportists. 2018. gada FIA Eiropas rallijkrosa čempionāta Supercar klases čempions.

Ruta Štelmahere

Dzejniece un māksliniece. No 2009. līdz 2012. gadam Jēkabpils radošās apvienības „Literāts” vadītāja. 2011. gada Latvijas Literatūras gada balvas laureāte, labākā gada dzejas krājuma „Klēpis” autore. Kopš 2002. gadam mākslas studijas pieaugušajiem „Sliexnis” vadītāja Jēkabpilī.

Skaidrīte Pugača

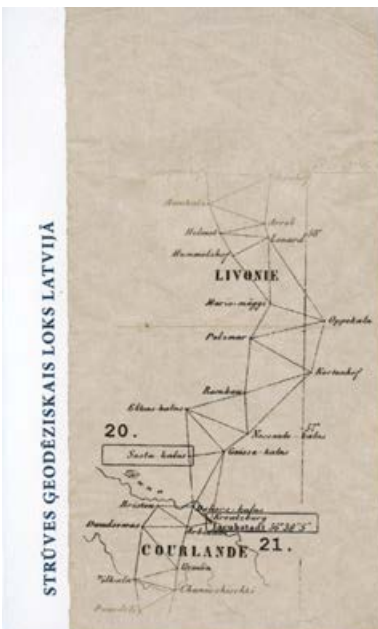
Jēkabpils pilsētas Goda pilsoņe, mūzikas skolotāja, kordirģente, dziesmu autore un vokālo ansambļu dibinātāja un vadītāja. Apbalvota ar Triju Zvaigžņu ordeņa Zelta goda zīmi.

Zinovija Zimova

Jēkabpils pilsētas Goda pilsoņe, pedagoģe, novadpētniece, vecticībnieku kultūrizglītojošās biedrības „Belovodije” kultūrvēsturiskā mantojuma izpētes nodaļas vadītāja. Z. Zimova ir devusi ievērojamu ieguldījumu pilsētas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā, vēstures izpētē un zināšanu nodošanā nākamajām paaudzēm.

Izstādes „Latgales vecticībnieku kultūrvēsturiskais mantojums biedrības „Belovodije” 10 gadu skatījumā” atklāšana Krustpils pilī 2010. gadā

PDA

Aploksnē ar pastmarkām, veltīta Struves ģeodēziskam lokam. Izdota 2011. gadā

Desmitgades būve Jēkabpilī top Tieslietu nams

2018. gadā VAS Tiesu namu aģentūra uzsākusi nozīmīga būvniecības projekta īstenošanu Jēkabpilī. Jēkabpils projekts paredz jauna un moderna Tieslietu nama projektēšanu un būvniecību, kas kalpos arī kā vairāku iestāžu klientu apkalpošanas centrs, kas atradīsies teritorijā starp Neretas, Bebru un Auseklīša ielām. Ēkas telpu platība būs aptuveni 5500 kvadrātmetru. Jēkabpils jaunais Tieslietu nams ir līdz šim vērienīgākais un komplicētākais būvniecības projekts Latvijas tieslietu vēsturē. Tas būs ne tikai tiesu nams, bet arī mūsdienīgs un moderns administratīvais centrs, kas padarīs visu institūciju pakalpojumus iedzīvotājiem ērtākus, kā arī ievērojami atvieglos valsts un pašvaldību iestāžu darbu. Jaunajā Tieslietu namā Jēkabpilī tiek plānots izvietot visas tieslietu nozares iestādes vienā ēkā – Jēkabpils rajona tiesu, Jēkabpils rajona tiesas Zemesgrāmatu nodaļu un Jēkabpils rajona prokuratūru. Paredzēts, ka tur atradīsies arī vairāku Tieslietu ministri-

jas padotībā esošo iestāžu – Uzņēmumu reģistra, Valsts zemes dienesta, Valsts probācijas dienesta un Valsts valodas centra – struktūrvienības.

Jēkabpils Tieslietu nama objekts ir īpašs, jo tas tiek veikts Būves informācijas modelēšanas sistēmā. Tas ne tikai atvieglo būvniecības gaitu, bet arī pēc ēkas nodošanas ekspluatācijā apsaimniekotājs jebkurā brīdī varēs atvērt modeļus un redzēt, kā izvietoti inženiertīkli un kādi materiāli izmantoti konkrētā vietā.

2018. gada 10. maijā Jēkabpils Tieslietu nama būvlaukumā ar simbolisku kapsulas iemūrēšanu ēkas pamatos tika atzīmēts projekta būvniecības pirmais posms. Visus būvniecības darbus plānots pabeigt nākamā gada vasaras sākumā.

31. augustā Jēkabpils Tieslietu nama būvlaukumā pabeigti ēkas nesošo konstrukciju betonēšanas darbi un ēkas karkass sasniedzis tā augstāko atzīmi – 11 metrus.

Simboliskas kapsulas iemūrēšana Jēkabpils tieslietu nama pamatos 2018. gada 10. maijā

Latvijas Valsts prezidents V. Zatlers Jēkabpilī, pasākuma „Satiec savu meistarību” laikā, 2010. gada aprīlī

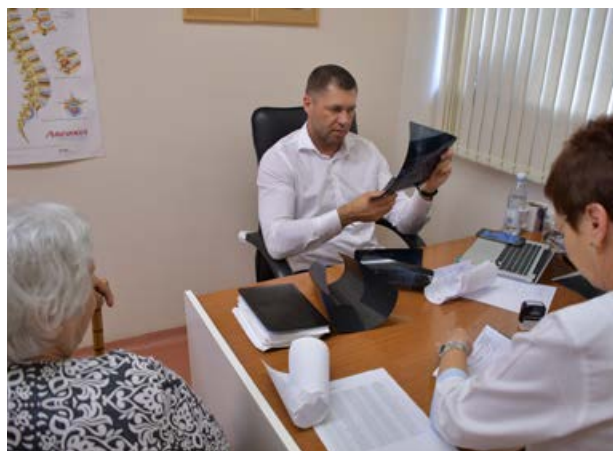
Latvijas Valsts prezidents A. Bērziņš (pa labi) Jēkabpils Vēstures muzejā ar ābolu audzētājiem M.Lāčplēsi un D. Malcenieci. 2013. gada janvārī

Akcijai „Dzīvo vesels” Jēkabpilī – 3 gadi

Labdarības akcija „Dzīvo vesels!” Jēkabpilī kļūst par ikgadēju tradīciju. Tās iniciators ir dakters Kaspars Ūdris, kurš savulaik iedvesmu guvis, strādājot Indijā. Iesākumā, 2016. gada 19. jūlijā, akcijas organizatori tikās ar Jēkabpils pašvaldības un Jēkabpils Reģionālās slimnīcas vadību, lai veiksmīgai akcijas norisei saskaņotu darāmos darbus. Pirmajā akcijā piedalījās vairāki ārsti – Artūrs Strazds, Andrejs Miļčevskis, Aldis Šperliņš, Anete Meinarte, Ligita Simsons, Aiva Pakule, kā arī Viktors Jermolajevs traumatologs - ortopēds no Lietuvas.

Akcijas „Dzīvo vesels!” norisē tika iesaistīti atbalstītāji un sponsori - Jēkabpils un apkārtnējo novadu pašvaldības, uzņēmēji. Jēkabpils pilsētas pašvaldība bija piešķirusi 5 tūkstošus eiro, uzņēmēji bija saziedojuši gandrīz 26 tūkstošus eiro. 2016. gadā laikā no 10. līdz 15. augustam, divas dienas notika konsultācijas un viena diena bija atvēlēta operācijām. Vairāk nekā 326 iedzīvotāji – pensionāri, cilvēki ar īpašām vajadzībām un politiski represētie – saņēma bezmaksas speciālistu konsultācijas, bet 20 pacientiem ar muguras, plecu, ceļu, plaukstu un elkoņu locītavu problēmām tika veiktas bezmaksas operācijas. Par veikto darbu 2017. gada janvārī dakters Kaspars Ūdris saņēma apbalvojumu „Latvijas lepnums”.

Otrā akcija norisinājās 2017. gadā no 2. līdz 4. augustam. Akcijas laikā 240 cilvēkiem tika sniegtas konsultācijas

Dakters K. Ūdris labdarības akcijas „Dzīvo vesels” laikā Jēkabpils Reģionālajā slimnīcā 2017. gadā

un veiktas ķirurģiskās manipulācijas.

Šogad, 2018. gadā, akcija „Dzīvo vesels!” Jēkabpilī notika no 24. līdz 26. oktobrim. Jau 3. oktobrī Jēkabpils pilsētas pašvaldības sanāksmē tika lemts, ka lielāko uzmanību veltīs vecākā gājuma cilvēkiem, lai uzlabotu viņu dzīves kvalitāti. Šajā akcijā finansiālo atbalstu sniedza arī Apvienotie Arābu Emirāti ar vēstnieces V.E.Hanan Al Aleeli iniciatīvu.

Sporta klubs „Jēkabpils lūši” 2018. gadā pirmo reizi vēsturē kļūst par Latvijas čempioniem volejbolā

SIA „Margret” pārstāvji pasākumā „Gada uzņēmējs Zemgalē 2017”

Latvijas Valsts prezidents R. Vējonis Jēkabpils 3. vidusskolā 2015. gadā

SIA „Sedumi”, pārstāvji pasākumā „Gada uzņēmējs Zemgalē 2016”

Jakobštates Vissvētās Dievmātes ikonas atgriešanās

Valsts svētku salūts pie pieminekļa „Kritušiem par Tēviju 1918–1920” 2012. gada 18. novembrī

Atjaunotā Kena parka estrāde. Atklāta 2018. gada augustā

„Bebrs – Uzvarētājs” – Bebru dzīvojamo māju mikrorajonā. Tēlnieks Valts Barkāns. Atklāts 2018. gads 3. februārī

Vides objekts „Zirgs ar ratiem” Trešdienas tirgus laukumā. Mākslinieks Gaits Burvis. Atklāts 2012. gadā

Gaisa balonu festivāls „Love Cup 2016” Jēkabpilī 2016. gada 14. februārī

Vissvētās Dievadzemdētājas brīnumdarošā Jakobštates ikona

2008. gadā Jēkabpils Svētā Gara klosterī tika atgriezta Jakobštates Vissvētās Dievmātes ikonas kopija. Legēnda stāsta par Krievijas–Polijas–Zviedrijas kara laiku (1654–1667), kad zviedru pusē karojošais kareivis upē atrod peldošu dēlīti, uz kura ir Dievmātes tēls ar Bērnu rokās. Viņš to aiznesis uz ”nelielu pareizticīgo klosteri”.

Kā vēsta nostāsts, Svētā Dievmātes ikona novietota Jakobštates pareizticīgo klosterī. 1853. gadā Dievmātes Brīnumdarītājas ikonu pārnes uz Sv.Nikolaja baznīcu, jo tajā laikā ceļ jaunu Svētā Gara baznīcu. Baznīcu iesvēta 1888. gada 19. jūnijā Rīgas un Mītavas (Jelgavas) bīskaps Arsenijs. Svētbilde svinīgā krusta gājienā no Svētā Nikolaja baznīcas tikusi pārnesta uz jauno dievnamu.

Vairāk nekā 300 gadus Jakobštates ikona pielūgta kā

Vissvētās Dievadzemdētājas brīnumdarošās Jakobštates ikonas svētki 2018. gada 26. jūlijā

brīnumdarošā ikona Latvijā un Baltijā. Pie tās braukuši svēteļnieki no tuvākām un tālākām vietām.

No 1901. gada līdz 1914. gadam Jakobštates Dievmātes Brīnumdarītājas ikona esot godināta un nesta no Jēkabpils uz Rīgu un Mītavu (Jelgavu). Pirmā pasaules kara laikā ikona nozudusi. Pastāv vairākas versijas par svētbildes pazūšanu, viena no tām – 1915. gadā ikona tikusi evakuēta uz Krieviju, Rzevas pilsētu.

2008. gada notiek Jakobštates Dievmātes ikonas atgriešana Jēkabpils Svētā Gara klosterī. Nozaudētās ikonas kopiju izgatavoja Maskavas meistari. Kopija pietuvināta oriģināliem izmēriem (25 x 18 centimetri). 2008. gada 19. jūlijā ikona no Maskavas svinīgi tika nogādāta Rīgā, bet 25. jūlijā atvesta uz Jēkabpili. Nozaudētās Jakobštates ikonas kopija kļuva ne mazāk godājama kā oriģinālā. 2008. gada 31. jūlijā Jakobštates Dievmātes ikonas svinības tika iekļautas Pareizticīgās baznīcas kalendārā.

2018. gadā 25. un 26. jūlijā Jēkabpils Svētā Gara vīriešu klosterī notika svinības, pieminot 2008. gada ikonas atgriešanos dievnamā. Svinībās piedalījās Rīgas un Latvijas Metropolīts Aleksandrs. Pareizticīgo draudzei ir svarīgi, lai Jakobštates ikona kļūtu par Svētā Gara klostera atdzimšanas simbolu.

Skulptūra „Mazais vijolnieks”. Tēlnieks Aigars Bikše. Atklāta 2013. gada maijā

Suvenirmonēta jaundzimušo vecākiem. Sākta pasniegt 2017. gada 10. martā

Vides objekts „Sidraba ābele”, autors Visvaldis Asaris. Uztādīta 2018. gada februārī

Vides objekts „Lūsis”, autors Andris Silapēters. Atklāts 2010. gada vasarā

2017. gada 18. novembris Krustpils kultūras namā